



## מנו"ף

מרכז להנהגה וניהול  
במערכת החינוך

# כתיבות לפרשת שבוע

## פרשת ויגש

אחר שיוסף חושף האמת הצרופה, (באמצעות הגביע באמתחת בנימין) ראה שאחיו מוכנים למסור נפשם על בנימין בן רחל, מוכנים להיות עבדים תחתיו, ואחר שהחלומות התממשו, נסללה הדרך להגלות אליהם. ברגעים הגדולים הללו מתרחשת דרמה שהמדריך מתארה כניסיון החרבת כל מצרים ע"י יהודה ואחיו.

"כי הנה המלכים נועדו" המלכים הם יהודה ויוסף שנועדו בסופה של מסכת מכירת יוסף, המה ראו כן תמהו, "ויחרדו איש אל אחיו" התוודעו לאחים ופגישתו בחידוש הקשר עם יעקב, בשורה שהחזירה הנבואה ליעקב אבינו, דכת' "ותחי רוח יעקב". ועם כל זאת אין אנו יודעים אם יעקב ידע דבר המכירה, אף כי בברכתו ברגעיו האחרונים אולי רמז כי נצנצה בו רוח הקדש להודיעו, ואמר ליהודה "מטרף בני עלית". ויש אומרים אף שיוסף נמנע מלבוא אל אביו לגשן פעם בפעם כדי שדבר המכירה לא יוודע לאביו.

עשרים ושתיים שנה מסכת יסורין שנסתלקה ממנו שכינה, חזר החיבור בסולם השמים. השבטים ויעקב יורדים מצרימה, וכנגד "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען", "וישב ישראל בארץ גושן". אין ישיבה בשלווה. לכך אמרו חכמים לפסוק באיוב: "לא שקטתי ולא שלוותי ולא נחתי ויבוא רוגז". לא שקטתי בעשו, לא שלוותי בבית לבן, ולא נחתי מצרת דינה, ויבוא רוגז זה רוגזו של יוסף. ויש מבארים אותו לצרת כלל ישראל, לא שקטתי בגלות בבל, ולא שלוותי בגלות פרס, ולא נחתי בצרות יוון, ויבא רוגז בגלות אדום שלא באה לקיצה.

בעת התגלות יוסף לאחיו, ולא יכלו לענות אותו כי נבהלו מפניו. יוסף קרא: "הוציאו כל איש מעליו", דווקא אפשר שיהיה זה יום גדול למלכות!! יוסף נגלה עליהם במילתו להראותם שמזרע ישראל הוא. וכן דבר עמהם לשון הקדש, "כי פי המדבר אליכם". גם אינו חפץ שייוודע דבר המכירה למצרים. כלום בן עבדים הוא שנמכר והתגלגל למצרים? יוסף חפץ להציג עצמו כבן למשפחת המיוחסים החסונים בני יעקב. באמת אמר לפרעה "כי גנב גונבתי מארץ העברים" שח"ו לא יודע דבר בגנות אחיו. בבוא אחיו למצרים כתוב: "ויטב בעיני פרעה" מדוע טוב בעיני פרעה? כי עתה כל מצרים יודעים שיוסף אינו אסופי, או עבד נכרי, כי מן המיוחסים הוא וראוי למלוכה. יוסף שלח את אחיו לארץ גשן הרחק מעיר הממלכה, שם הגטו היהודי הראשון בעולם. שם בגטו הסגור הם שמורים מפני תרבות ערות מצרים.

כנגד "שנים עשר אחים אנחנו", שאמרו האחים, אומר יוסף, "אני יוסף אחיכם". לא סתם אחווה, כי אם אחים (כמובא בגמ' יבמות יז) אחים לנחלה, אחים לייבום, אחים לאבלות. כל מה שעשה הקב"ה עשה "כי למחיה שלחני אלוהים לפניכם". היינו גם אנכי נתון בתוך העלילה הזו שנרקמה במרום.

"מהרו ועלו אל אבי, על מה חשב יעקב בשעה שהודיעוהו "הכר נא הכתונת בנך היא"? וקרא במרי ליבו: "טרוף טורף יוסף". אולי חשב על אותם רגעים שתעתע באביו יצחק? אולי הרהר בעזבו את אביו הזקן עשרים ושתיים שנה? אולי הרהר במה שמנע דינה מעשו אחיו? אולי הרהר במה שענה לרחל העקרה לא כדרך שעונים לאומללות, ודחה אותה במילים "התחת אלהים אני"? ועל מה חשב ברגע שבשרוהו יוסף חי? יודע תעלומות יודע סתרי לבבות. ככלל עד הרגע הזה לא נתקיימו



## מנו"ף

מרכז להנהגה וניהול  
במערכת החינוך

# כציונות לפרשת שבוע

שום ברכות ממה שקיבל מאביו ומהקב"ה. עד הרגע הזה הוא נתון מצרה לצרה מנותק מן השכינה וממראה הנבואה. רק עתה כשהודיעוהו עוד יוסף חי, "ותחי רוח יעקב". יוסף מבקש להעלות את אביו למצרים כדי שכאן יכלכל אותם בלחם. כי אם ישלח להם מזונם לכנען פעם אחר פעם, יחשדוהו המצרים כי בן נכר הוא שנאמנותו כפולה לכנען ולמצרים. וכך אמנם בכל הדורות נחשדו יהודים על נאמנות כפולה ביושבם בקרב עמים בגלות.

**המחנך יוביל** להבנת משמעות העלילה, שכל מה שנראה בהווה בדרך חתחתים מסוגרת לכל כיווניה, בלתי מובנת בכל צדדיה, בסופה מתברר כוונות תחילה. פרשת יוסף ואחיו נחשפת ומתבהרת רק בסופה. כל תהליך חינוכי, כל קורותיו של אדם עם זאת שיש לבחון תוך כדי צעידה והליכה מפני מכשולות, אם התהליך מכוון לאפיקי קדושה, עם כל מוקשי הדרך, לסוף מגיעים העקשנים שהיתה בהם הסבלנות לשאת בכל מוקשי הזמן. **המחנך יסביר שפרשה זו היא בבואה** לפרשיות רבות בתורה ובנביאים, שרק סופן העיד כל כוונות תחילתן. כך בשעבוד מצרים ומכותיה על למעמד סיני, כך בעלילות שונות בתקופת השופטים, כך בסיפור רות המואביה, כך בנס אסתר ומרדכי, כל בקורות רבן יוחנן בן זכאי וראשוני התנאים, ועוד ועוד. רק בסוף הובנה הראשית.

**שבת שלום לצוות המורים המחנכים**